

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ЛІТЕРАТУРА (УКРАЇНСЬКА І ЗАРУБІЖНА).
7-9 КЛАСИ» ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

(3 год. / тиждень)

Галузь: мовно-літературна

Авторський колектив:

Снегірьова Валентина Василівна – Інститут педагогіки НАПН України, старший науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури, кандидат педагогічних наук; **Фідкевич Олена Львівна** – Інститут педагогіки НАПН України, провідний науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури, кандидат філологічних наук.

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма інтегрованого курсу «Література (українська і зарубіжна). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти розроблена відповідно до Концепції Нової української школи (2016), Закону України «Про освіту» (2017), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 і реалізує засадничі освітні принципи цих державних документів. Програма призначена як для закладів загальної середньої освіти з класами/групами з навчанням мовами національних меншин, так і для закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою та вивченням мови національної меншини. У навчальній програмі ураховано зміст чинних модельних програм інтегрованих і диференційованих курсів літератур для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти, рекомендованих МОН України, зокрема модельних програм «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» (Яценко Т. О., Пахаренко В. І. та ін.) та «Зарубіжна література. 7-9 класи» (Снегірьова В. В., Бушакова О. В. та ін.).

Відповідно до державної освітньої політики в навчальній програмі реалізовано такі *підходи* у викладанні інтегрованого курсу української і зарубіжної літератур в основній школі:

особистісно-орієнтований підхід, що має на меті розкриття індивідуальності кожного учня через навчання як самостійну і значущу для нього діяльність. Пропонована навчальна програма спрямовує вчителя-словесника на побудову такого педагогічного процесу вивчення інтегрованого курсу літератури, який запускає би механізми розвитку та функціонування всебічно розвинутої особистості, людини з морально-етичними принципами, громадянина-патріота, новатора, здатного цінувати світ і життя і покращувати їх;

компетентно-діяльнісний підхід реалізується через ключові компетентності, наскрізні вміння, знання і ставлення, прописані в стандарті й конкретизовані в програмі як види навчальної діяльності на уроках інтегрованого курсу літератури й очікувані предметні й метапредметні результати навчання;

інтегративний підхід реалізується на дидактичному, тематичному і термінологічному рівнях і забезпечуватиме формування цілісного уявлення учнів/учениць про світ, про світовий літературний процес та розвиток української та зарубіжної літератур в його дискурсі, системному формуванню ключових компетентностей учнів/учениць. Інтегрований зміст розробленого курсу створює нові умови для діяльності учасників освітнього процесу, надає можливості для його оптимізації, активізації мисленнєвої діяльності школярів/школярок, уникнення повторів навчальної інформації, оволодіння учнями/ученицями універсальними навчальними стратегіями та операційними діями;

соціокультурний підхід забезпечується шляхом залучення в процесі вивчення програмових творів знань історико-культурного і соціокультурного характеру, які допоможуть учням/ученицям осмислювати й оцінювати художні твори як культурні явища, як особливий спосіб пізнання світу, життя, людей. Програма націлює на вивчення творів української літератури у взаємозв'язках із зарубіжною, що дає можливість школярам глибше засвоювати загальнолюдський зміст, національну своєрідність і цінність культур різних часів і народів, сприймати українську культуру як невід'ємну частину світової. Учитель у кожному конкретному випадку може розглядати програмові твори також у широкому контексті з медіатворами – кіно, анімацією, театром, образотворчим мистецтвом, музикою, добираючи їх на свій розсуд;

комунікативний підхід пронизує всі аспекти та етапи діяльності учнів на уроках літератури: у досвіді читання, слухання, обговорення художніх текстів, співпраці в парах і групах, творчої роботи на основі прочитаного в учнів послідовно розвивається вміння користуватися українською літературною мовою як інструментом висловлювання власних думок і почуттів, виховується потреба в осмисленні й критичній оцінці інформації.

Метою інтегрованого курсу «Література (українська і зарубіжна). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти є підтримання й розвиток в учнів та учениць інтересу до читання, засвоєння школярами духовних і художніх цінностей української та зарубіжної літератур, оволодіння українською мовою, формування умінь критично осмислювати художні тексти та використовувати їх для усної й писемної комунікації в різних життєвих ситуаціях.

Об'єктом навчання на уроках інтегрованого курсу української і зарубіжної літератур є художній твір в його жанрово-родовій та історико-культурній специфіці. Осмислення твору відбувається в процесі системної діяльності

школярів, як організованої вчителем, так і самостійної, спрямованої на розвиток навичок культури слухання, читання (вголос, мовчки, за ролями, аналітичного, вибіркового, коментованого тощо), спілкування, творчого й академічного письма.

Інтегрований курс української та зарубіжної літератур в національній школі створено як *альтернативний*, оскільки в закладах загальної середньої освіти з класами/групами з навчанням мовами національних меншин пропонується також інтегрований курс «Рідна і зарубіжна література», який вивчається мовою меншини. Розроблена програма спрямована на укріплення засад державної мови в освітньому процесі і покликана розв'язати такі освітні завдання:

- розвиток здатності сприймати, аналізувати, критично оцінювати та інтерпретувати художні тексти українською мовою, усвідомлювати картину світу, відображену в літературних творах, на рівні не тільки емоційного сприйняття, а й інтелектуального осмислення;
- засвоєння комунікативно-естетичних можливостей української мови на основі вивчення визначних творів української літератури та зарубіжної в кращих українських перекладах;
- розвиток через читання і вивчення класичних та сучасних українських та зарубіжних літературних творів національно-культурної ідентичності учнів та учениць, формування їх громадянської позиції, уміння сприймати рідну культуру в контексті світової;
- виховання у читача/читачки культури формулювання власної думки, здатності аргументувати її та оформляти в усних та письмових висловлюваннях різних жанрів, брати участь в діалогах, дискусіях, грамотно й відповідально комунікувати українською;
- виховання культури розуміння «чужої» позиції, а також толерантного ставлення до цінностей інших людей, культури інших епох і народів; розвиток здатності розуміти художні тексти й медіатексти, що відбивають різні етнокультурні традиції;
- виховання компетентного читача, слухача і комуніканта зі сформованим естетичним смаком;
- усвідомлення значущості читання для власного розвитку та самоосвіти;
- опанування загальнонавчальних умінь (формулювання мети діяльності, її планування, здійснення бібліографічного пошуку, вміння знаходити і обробляти необхідну інформацію з різних джерел, включаючи цифрові, працювати в складі колективу тощо).

Змістовий компонент інтегрованого курсу «Література (українська і зарубіжна). 7-9 класи» дібрано з урахуванням вікової психології підлітків, їхніх читацьких інтересів і особливостей сприйняття художнього тексту та структуровано на основі тематично-жанрового (7 кл.), поєднання історико-хронологічного та проблемно-

тематичного принципів (8 – 9 кл.).

У доборі художніх текстів ураховано вікові психологічні особливості 12 – 15 річних підлітків, їхні запити та виклики з боку соціуму: поява значних суб'єктивних труднощів і переживань, пов'язаних зі стрімким психофізіологічним розвитком; потреба в спілкуванні та спільній діяльності з однолітками; формування моральних понять та переконань; прагнення до визнання у колі однолітків і незалежності від дорослих; зміни характеру та способу спілкування й соціальних взаємодій, пов'язані з цифровим середовищем.

Мотивація до читання – один з ключових чинників, які впливають на запам'ятовування та тривалість утримання інформації. Тому мотиваційні елементи наявні в усіх запропонованих для текстуального вивчення творах. Художні тексти читабельні, відповідають читацьким можливостям учнів, що полегшує сприйняття та декодування змісту. У процесі відбору перевага надавалася творам середніх та малих форм.

Список творів обумовлений колом інтересів школярів і школярок та завданням збагачення їхнього життєвого й читацького досвіду надбанням кращих текстів українського й зарубіжного письменства. Він містить фольклор і художні твори, що порушують вічні проблеми добра і зла, любові і співчуття, гідності й людяності, прекрасного в природі та людському житті. В анотаціях до тем, що вивчаються, акцентується на актуальних для сучасного читача питаннях і пошуках, які дають можливість трактувати художній твір у контексті сьогодення. Анотації до творів укладено так, щоб учитель міг правильно визначити найбільш доцільну методику їх опрацювання. Крім змісту творів, анотації містять рубрику з *теорії літератури (ТЛ)* та *твори для додаткового читання*.

Діяльнісний компонент навчальної програми розроблено згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання навчальних досягнень учнів відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН України від 09.08.2024 р. № 1120), в яких зазначено вимоги до результатів навчання, зокрема з предметів та інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі: 1) *усна взаємодія*; 2) *робота з текстом*; 3) *письмова взаємодія*; 4) *дослідження мовлення*.

Відповідну нумерацію за видами діяльності та її запланованими результатами проставлено в колонках (розділах програми) «Види навчальної діяльності» та «Очікувані результати навчання».

Чільне місце в діяльнісній частині програми («Види навчальної діяльності») відведено формуванню та розвитку *наскрізних умінь*, зокрема, *читанню з розумінням*. Учні оволодіватимуть читанням як засобом продовження навчання, планування свого актуального та перспективного кола читання, зокрема читання для дозвілля, для підготовки до профільної освіти.

Програма надає можливість:

- розширити коло читання та розвинути навички осмисленого, рефлексивного й критичного читання;
- оволодіти різними видами читання: ознайомчим, переглядовим, пошуковим та вибіркоким; комунікативним читанням уголос і мовчки; навчальним і самостійним читанням тощо;
- освоїти основні стратегії читання художніх та інших текстів і набути здатності обирати стратегію читання відповідно до конкретного завдання.

Комунікативна компетентність формується на уроках інтегрованого курсу літератури опосередковано, через художні й медіатвори, з яких школярі отримують інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії в них у вигляді словесних і візуальних форм. У процесі читання тексту та навчального діалогу на етапі його обговорення розвивається досвід комунікації як здатність учнів до спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності. Провідними у вивченні художніх творів є проблемно-комунікативний метод та інтерактивні прийоми навчання літератури. Програма рекомендує активне використання технік постановки запитань та пошук відповідей на них, роботу у великих та малих групах; метод проєктів, рольові ігри, дискусії тощо. Запропоновані види навчальної діяльності дають змогу учням оволодіти такими компонентами комунікативної компетентності, як: прогнозування і програмування комунікативної ситуації; знання й ерудиція; засоби спілкування (вербальні та невербальні); управління комунікативною ситуацією; комунікативна культура (загальна та національна); орієнтація на соціального партнера; мовленнєва компетенція.

У сфері розвитку особистісних результатів пріоритетна увага приділяється формуванню:

- 1) основ громадянської ідентичності особистості (включаючи когнітивний, емоційно-ціннісний та поведінковий компоненти);
- 2) основ соціальних компетенцій (включаючи ціннісно-сміслові установки та моральні норми, досвід соціальних та міжособистісних взаємин);
- 3) готовності та здатності до переходу до самоосвіти на основі навчально-пізнавальної мотивації, у тому числі готовності до вибору напряму профільної освіти.

Зокрема, здатності до вибору напряму профільної освіти сприяють: цілеспрямоване формування інтересу до знань і видів діяльності з мовно-літературної освітньої галузі, педагогічна підтримка допитливості та вибіркості інтересів; розвиток практичного досвіду створення мовленнєвих продуктів (есе, літературних етюдів, виступів, презентацій, коментарів тощо), реалізація рівневого підходу у формулюванні навчальних завдань та диференціації вимог до результатів навчання, формування навичок взаємо- та самооцінювання, рефлексії.

У цілому у розробленій НП максимально охоплено усі обов'язкові результати мовно-літературної освітньої галузі:

читання, слухання, аудіювання, аналіз, інтерпретація, усна та письмова взаємодія, дослідження індивідуального мовлення; їх конкретизовано у відповідній колонці табличної частини програми.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

3 год/тиждень - 104 год. на рік

РМ - 8 год (4у/4п), ПЧ- 8 год., КР- 4 год., аудіювання- 4 год., текстуальне вивчення – 72 год., резерв часу – 8 год.

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	К-сть годин
<p>Учень/учениця: (1) відповідає на запитання за змістом почутого художнього тексту (медіатексту); коментує інформацію, сприйняту з одного чи кількох джерел; (2) переказує почуте повідомлення стисло, вибірково, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах тексту; (3) застосовує вивчені теоретико-літературні поняття; (4) записує власне або чуже мовлення,</p>	<p>7 КЛАС</p> <p>ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ ТА ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ</p> <p>ТЛ: Фольклорні та літературні жанри</p>	<p>(1) Активне слухання, аудіювання, візуалізація (схема, таблиця, плакат), створення повідомлення (усного чи письмового) з використанням візуалізації. (2) Усний стислий, вибірковий переказ нової навчальної інформації. (3) Читання (аналітичне, вибіркоче, пошукове). Пояснення теоретико-</p>	<p>1</p>

<p>використовуючи різні графічні прийоми; працює самостійно або виконує різні ролі у груповій комунікації (зокрема, онлайн); аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання</p>		<p>літературних понять, наведення прикладів. (4) Запис власних міркувань, оформлення їх у вигляді медійного продукту</p>	
<p>Учень / учениця: (1) переказує почутий художній текст (медіатекст) докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах тексту; передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння художнього тексту, (медіатексту), структуруючи інформацію; використовує стратегію «вільний запис асоціацій»; (2) коментує особливості вираження емоційного стану в різних культурах на основі аналізу діалогів/монологів персонажів; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, пояснює їх вчинки та висловлювання; визначає позицію співрозмовника/мовця та ступінь досягнення мети комунікації ; (3) виразно читає пісні і балади, дотримуючись партитури; визначає їх</p>	<p>ІСТОРІЯ В ПІСНЯХ І БАЛАДАХ Українські козацькі пісні (2 пісні за вибором учителя). «Ой на горі та й жінці жнуть», «Ой у лузі, та й ще при березі...», «Розпрягайте, хлопці, коней...». Основні мотиви та образи козацьких пісень, оспівування в них козацької доби. Героїка козацьких пісень. Відображення в піснях долі козака. Емоційна глибина та художня виразність козацьких пісень. ТЛ: Народнопісенна лірика, її різновиди. Українські народні героїчні балади козацької доби. «Ой летіла стріла», «Ой на горі вогонь горить». Тематично-жанрова специфіка козацьких балад. Героїчне і трагічне у баладах. Усталені народнопоетичні образи. Особливості художніх</p>	<p>(1) Відтворення усно подій сюжету, визначення послідовності подій та пояснення їх взаємозалежності. (2) Аналіз діалогів / монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування, визначення мети і позицій мовців. Віртуальна екскурсія до озера Світязь. (3) Створення партитури виразного читання. Виразне читання пісень і балад. Бесіда про художню правду і вимисел у баладах, про символічність образів. Виконання завдань на розвиток медіаграмотності</p>	<p>2</p> <p>2</p>

<p>специфіку як жанрів; формулює тему, ідею, коментує символіку та засоби виразності;</p> <p>представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту (сюжетний ланцюжок, інтелект-карта, кластер тощо);</p> <p>співвідносить зміст сприйнятого художнього тексту, медіатексту з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора ;</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту;</p> <p>(4) створює на основі прочитаного власний або колективний медійний продукт;</p> <p>взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів);</p>	<p>засобів.</p> <p>ТЛ: Народна історико-героїчна балада.</p> <p>Літературні патріотичні пісні</p> <p>Степан Чарнецький (1881-1944) і Григорій Трух (1994-1959) «Ой у лузі червона калина...»</p> <p>Історія створення патріотичного пісні-славня українських січових стрільців. Вплив народної української пісенної традиції. Причини світової популярності пісні в сучасну добу. Героїчні і драматичні мотиви твору. Символізм образу калини в пісні.</p> <p>ТЛ: Художні засоби (повторення): епітет, порівняння, метафора, персоніфікація, окличні речення і риторичні запитання, гіпербола.</p> <p>Літературні балади</p> <p>Адам-Бернард Міцкевич (1798-1855). «Світязь»</p> <p>Патріотичний мотив як провідна ідея твору. Символіка образів, національний колорит балади.</p> <p>Роберт Луїс Стівенсон (1850-1894)</p>	<p>(коментування експресивної лексики, пафосу твору).</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстами балад: визначення теми, ідеї, виражальних засобів тощо.</p> <p>(4) Створення ілюстрацій до пісень і балад з використанням інтернет-джерел.</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>2</p>
--	--	---	----------------------------

	<p>«Вересовий трунок» Уславлення духовної стійкості, мужності і самопожертви у боротьбі з ворогами. Фольклорні елементи у творі.</p> <p>Борис Грінченко «Біла бранка» (1863-1910) Історична та фольклорна основа балади. Образ України у творі. Трагічна доля української дівчини-бранки.</p> <p>ТЛ: Поняття про символ і символіку. Пафос у художньому творі. Поглиблення знань про монолог і діалог літературних героїв.</p> <p>Твори для додаткового читання Козацькі пісні «Ой розвивайся та сухий дубе..», «Їхали козаки..» Українська народна балада «Ой чиє то жито....» Семен Климовський «Їхав козак за Дунай» Олесь Бабій «Зродились ми великої години..» Балади про Робіна Гуда Йоганн Вольфганг фон Гете. “Вільшаний король” Фрідріх Шиллер «Рукавичка»</p>		2
--	---	--	---

<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) обговорює актуальність художнього тексту (медіатексту), ідейно-тематичні та загально естетичні особливості, зв'язок тексту з певною епохою; формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння; виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у художньому тексті, медіатексті прихованої інформації, передає прихований зміст почутого; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту;</p> <p>(2) окреслює тематику і проблематику художнього тексту (медіатексту) для подальшої інтерпретації;</p> <p>виявляє важливі деталі художнього тексту, медіатексту для ілюстрування власного розуміння прочитаного;</p> <p>наводить приклади конструктивної/неконструктивної комунікації героїв твору та коментує її;</p> <p>(3) виконує завдання за текстом (медіатекстом), демонструючи навички</p>	<p>«БУТИ ЛЮДИНОЮ...» ОПОВІДАННЯ ТА НОВЕЛИ Володимир Винниченко (1880-1951) «Бабусин подарунок» Особливості сюжету оповідання. Образ Васька, мотиви його поведінки. Боротьба Васька з внутрішніми страхами. Діалог як засіб розкриття характерів. Оптимістичний фінал твору. ТЛ: Сюжет оповідання (повторення)</p> <p>Євген Гуцало (1937-1995) «Лось» Зображення боротьби добра і зла в протистоянні світу людей та світу тварин. Засудження жорстокості і користолюбства. Утвердження любові та милосердя. ТЛ: Антитеза як засіб розкриття авторського задуму (поглиблення)</p> <p>Ніна Бічуча (нар.1937) «Вундеркінд» Проблема стосунків в родині, порозуміння між батьками і дітьми. Образ головного героя, його</p>	<p>(1) Аудіювання інформації з визначенням ключових слів та відтворення змісту почутого з їхньою допомогою. Виконання тестових завдань відкритого і закритого типу. Створення візитної картки художнього твору.</p> <p>(2) Коментування та обґрунтування актуальності порушених у творах проблем з урахуванням власного досвіду. Наведення прикладів з художніх текстів щодо вміння / невміння керувати емоціями та їх коментування. Характеристика взаємозв'язку між темою та основною думкою новели.</p> <p>(3) Різні види критичного читання художніх текстів.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
---	--	---	----------------------------

<p>критичного мислення; коментує власні почуття під час читання тексту і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту;</p> <p>виявляє причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує та оцінює їх поведінку;</p> <p>користується довідковими джерелами за завданням учителя або підручника</p> <p>(4) створює самостійно тексти (медіатексти), використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети;</p> <p>добирає виражальні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність;</p> <p>аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання</p>	<p>самотність у родині. Утвердження любові як основного людського закону.</p> <p>ТЛ: Внутрішній монолог літературного героя.</p> <p>О. Генрі (1862-1910) «Дари волхвів»</p> <p>Моральний зміст новели “Дари волхвів”. Родина Діллінгем Янг як символістичного кохання і відданості. Біблійні мотиви у творі.</p> <p>ТЛ: Особливості жанру новели (поглиблення поняття).</p> <p>Етгар Керет (нар. 1967) «Розбити Свина»</p> <p>Погляд автора на сімейне виховання й традиційні цінності. Особливості світобачення дитини й дорослого. Динаміка образу хлопчика Йоаві.</p> <p>ТЛ: Спільне і відмінне між новелою і оповіданням. Поглиблення поняття про художню деталь.</p> <p>Твори для додаткового читання</p> <p>Карел Чапек «Колекція марок»</p> <p>О. Генрі «Дороги, які ми вибираємо»</p> <p>Євген Гуцало «Зайда»</p>	<p>Аналітико-синтетична робота над художніми текстами: визначення теми, ідеї, елементів композиції, сюжету тощо.</p> <p>Характеристика поведінки та причин виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментування їх вчинків та висловлювань.</p> <p>Робота з додатковими словниковими та довідковими джерелами.</p> <p>(4) Твір за метафорою.</p> <p>Письмова відповідь на запитання.</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаного, зокрема з використанням комп’ютерних програм.</p> <p>Використання образів, цитат та понять з опрацьованих текстів у власних письмових роботах.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
--	---	---	-------------------

	Віктор Близнець «Як я став чемпіоном»		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) переказує почутий художній текст (медіатекст) докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах тексту; виконує різні ролі у груповій комунікації (зокрема онлайн), обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування;</p> <p>(2) співвідносить зміст сприйнятого художнього тексту, медіатексту з історичним соціокультурним контекстом, позицією автора;</p> <p>(3) прогнозує зміст твору за заголовком, ілюстрацією, уривком; формулює запитання щодо вирішення життєвих ситуацій, в яких опиняються літературні герої; розмежовує в художньому тексті фактичну інформацію та авторську фантазію, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує сюжетно-</p>	<p>ЛЮДИНА В КОЛОВОРОТІ ІСТОРІЇ. ІСТОРИЧНІ ПОВІСТІ ТА РОМАНИ</p> <p>Іван Франко (1856–1916) «Захар Беркут» (уривки). Історична основа повісті «Захар Беркут». Возвеличення патріотизму, мужності, здатності до боротьби. Заклик до єдності народу як запоруки перемоги. Основні групи персонажів. Лідерські якості Захара Беркута.</p> <p>Андрій Чайковський (1857–1935) «За сестрою» (уривки). Історія героїчної родини Судаків, їхні життєві цінності, щира любов до України. Особливості композиції повісті. Лицарські якості Павлуся Судака: мужність, шляхетність, рішучість, наполегливість. Характеристика основних персонажів. Проблема</p>	<p>(1) Обговорення прослуханих текстів (медіатекстів), проведення дискусій (зокрема онлайн). Евристична бесіда.</p> <p>(2) Прогнозування подій у тексті за заголовком, ілюстрацією, уривком. Постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій героїв художніх творів.</p> <p>(3) Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, повне, пошукове, сюжетне, вдумливе, критичне, творче, спрямоване або ін.) Переказ (близький до тексту, стислий, вибіркочий, від імені</p>	<p>3</p> <p>3</p>

<p>композиційні елементи; систематизує інформацію у різний спосіб; вчитує і доцільно використовує цитати; наводить історичний контекст художнього твору;</p> <p>(4) творчо опрацьовує прочитаний художній текст (медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті; самостійно добирає інформацію з різних джерел; структурує інформацію графічно і візуально, передаючи зміст і власне розуміння художнього тексту, медіатексту</p>	<p>вибору між добром і злом.</p> <p>ТЛ: Історична (історико-пригодницька) повість</p> <p>Джефрі Тріз (1909-1998) «Слідами змови» (уривки) Англія кінця XVI століття та її художнє відтворення у романі Джефрі Тріза. Зображення у романі історичних особистостей (Шекспір, Бербедж, королева Єлизавета). Пригоди Річарда Браунріга та Кетрін, їхня роль у розвитку сюжету. Художні особливості твору.</p> <p>Джон Бойн (нар. 1971) «Хлопчик у смугастій піжамі» (уривки) ТЛ: Історичний (історико-пригодницький) роман. Історична основа роману: Друга світова війна, Голокост. Події очима німецького хлопчика Бруно. Проблема добра і зла, морального вибору.</p> <p>Твори для додаткового читання Марк Твен «Принц і жебрак»</p>	<p>одного з персонажів тощо). Аналітико-синтетична робота над текстом історичних повістей: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Гронування “Образ літературного героя”. Створення цитатної характеристики героїв твору. Співвіднесення змісту творів з історичним контекстом.</p> <p>(4) Самостійний добір інформації у бібліотеках і на рекомендованих учителем сайтах. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації художніх творів (перебіг подій, характеристика персонажів, установлення зв’язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп’ютерних програм.</p>	<p>3</p> <p>3</p>
---	--	---	-------------------

	Ярослав Яріш «Самійло» Володимир Рутківський «Сторожова застава»		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1)використовує різні види сприймання текстів для пошуку, обробки, аналізу та добору інформації; коментує інформацію, сприйняту з одного чи кількох джерел (2)переказує текст вибірково, докладно, відповідно до поставленого завдання; коментує власний емоційний стан від прочитаного, оцінює художні особливості твору як мистецького явища (3)читає (коментовано, оглядово, вибірково, виразно) та аналізує художні тексти; визначає позицію співрозмовника для досягнення мети комунікації (читає за ролями); окреслює тематику і проблематику художнього тексту, медіатексту для подальшої інтерпретації; виявляє важливі художні деталі для ілюстрування власного розуміння прочитаного; характеризує персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати: використовує</p>	<p>У ПОШУКАХ ЗЛОЧИНЦЯ. ДЕТЕКТИВ Артур Ігнатіус Конан Дойл (1859-1930). «Пістрява стрічка» Захоплива інтрига – основа детективного твору, особливості сюжету і композиції у ньому. Образи Шерлока Холмса і Джона Вотсона, розподіл між ними ролей у художньому просторі твору. Сутність дедуктивного методу або «Спілка рудих» Уславлення детективного таланту Шерлока Голмса та засудження злочинних намірів Джона Клея. Іронічне зображення схильності до авантюр. Роль художніх деталей у творі. ТЛ: Поняття про детективну літературу Агата Крісті (1890-1976). «Таємниця іспанської шалі» Особливості композиції оповідання,</p>	<p>(1) Перегляд слайд-презентації про детективні твори та виконання інтерактивних завдань. Віртуальна екскурсія в музей Шерлока Холмса в Лондоні. Словесний портрет головних героїв. Коментування сюжетів детективних творів.</p> <p>(2) Переказ (вибірковий, докладний) детективних сюжетів та науково-популярного тексту (з відповідного розділу підручника). Коментування власних почуттів під час читання детективів і враження від прочитаного, аналіз впливу виражальних засобів на</p>	<p>2</p> <p>2</p>

<p>різноманітні читачькі стратегії (зокрема “літературознавчу експертизу”)</p> <p>(4) продукує ідеї у створенні власного тексту на основі прочитаного; перетворює інформацію з однієї форми в іншу (зокрема графік у текст) для вирішення комунікативних завдань; дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації; демонструє толерантність і здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування</p>	<p>відсутність у ньому більшості рис класичного детективу. Образ Ентоні Іствуда. Непередбачуваність фіналу. Ознаки новели у творі.</p> <p>Андрій Кокотюха (нар.1970). «Гімназист і Чорна рука». Участь гімназиста Юрка Туряниці у розслідуванні злочинів Чорної руки. Вплив життєвих випробувань на процес дорослішання хлопця, на прийняття ним важливих рішень. Образ детектива Назара Захаровича Шпига. Динамічність сюжету. Діалоги як засіб розкриття характерів героїв.</p> <p>Всеволод Нестайко (1930-2014). «Неймовірні детективи» (1-2 розділи збірки). Розкриття теми шкільного життя з його радощами і прикрощами, веселими і сумними подіями. Уславлення щирості і відданості, здатності до співчуття, готовності прийти на допомогу і вміння дружити. Гумористичність – основна ознака стилю Нестайка. Наслідування українського</p>	<p>емоційно-естетичне сприйняття тексту.</p> <p>(3) Читання (коментоване, оглядове, вибіркоче); виразне читання діалогів (за ролями) і монологів з детективів, визначення особливостей стилю та значення художніх деталей.</p> <p>Аналіз детективних творів: визначення теми, ідеї, елементів композиції, сюжету тощо.</p> <p>Дослідження-порівняння образів, подій і ситуацій у детективі.</p> <p>Проведення “літературознавчої експертизи”</p> <p>(4) Створення реклами прочитаних творів (групова робота).</p>	<p>2</p> <p>3</p>
--	---	---	-------------------

	<p>народного гумору. ТЛ: Художня деталь (поглиблення)</p> <p>Твори для додаткового читання Наталка та Олександр Шевченки «Як не скарб, то пожежа» Марина Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських» Малгожата Стрековська-Заремба “Беррі, гангстер і купа клопотів”, “Канікули з коровою, танком і злодієм” Алан Бредлі «Солоденьке на денці пирога» Джонатан Страуд «Агенція «Локвуд і Ко». Сходи, що кричать. Книга перша»</p>	<p>Створення текстів на основі кількох графічних джерел інформації.</p> <p>Редагування власних і колективних текстів (медіатекстів)</p>	
<p>Учень / учениця: (1) творчо обробляє інформацію, сприйняту на слух; використовує різні джерела для пошуку й класифікації мистецької інформації; (2) читає тексти поезій у різний спосіб, відповідно до завдання вчителя чи підручника; проєцює емоційно-чуттєвий досвід автора на власне сприймання природи;</p>	<p>СВІТ ПОЕЗІЇ ЛІРИЧНІ ВІРШІ ПОЕТІВ XIX СТ. Тарас Шевченко (1814-1861) «Думи мої, думи мої...» (1847), «Ой три шляхи широкії...», «Заповіт» Відображення у віршах тяжкої долі поета (перебування в казематі, заслання). Мотив призначення поета. Роздуми автора про долю</p>	<p>(1) Прослуховування дібраних поезій в аудіозаписах. Створення “ланцюжка асоціацій”.</p> <p>Завдання на добір мистецьких і музичних пейзажів (групова робота).</p> <p>(2) Обговорення настрою, почуттів та думок, викликаних поетичними</p>	<p>3</p>

<p>аналізує, інтерпретує, зіставляє пейзажну лірику зарубіжних та українських авторів;</p> <p>(3)розпізнає в ліричному творі зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю; обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності літературних, музичних та образотворчих творів у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків української та інших національних культур;</p> <p>(4)створює самостійно або у складі колективу медіатексти на основі прочитаного, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети; ідентифікує помилки на рівні змісту, структури та мовного оформлення; виправляє їх з урахуванням засвоєних мовних норм; оцінює власну і чужу творчість з наведенням аргументів</p>	<p>України. Народнопісенна основа творів.</p> <p>Образ козацької долі.</p> <p>Народнопісенна основа вірша.</p> <p>Відображення у вірші тяжкої долі поета. Художні особливості твору.</p> <p>Леся Українка (1871-1913) «Хотіла б я піснею стати», «Стояла я і слухала весну» (1 вірш на вибір)</p> <p>Зображення весняного відродження природи, сподівання ліричної героїні на щастя і сум через його недосяжність. Прагнення ліричної героїні жити в гармонії зі світом природи.</p> <p>Емілі Елізабет Дікінсон (1830-1886) «Буря», «Надія - це пташина...» (1 вірш на вибір)</p> <p>Єдність ліричної героїні з природою і світом. Глибина і оригінальність авторського світобачення.</p> <p>ТЛ: Ліричний герой/героїня (поглиблення)</p> <p>Твори для додаткового читання</p> <p>Українська та зарубіжна поезія ХІХ (2-3 твори на вибір учителя)</p> <p>Іван Франко «Розвивайся, лозо,</p>	<p>творами, образами (з проведенням паралелей між змістом віршів та власним сприйманням природи).</p> <p>Виконання завдань на визначення теми та ідеї, мікротеми та важливих художніх деталей поетичного твору.</p> <p>(3)Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, повне, пошукове, мелодекламація).</p> <p>Дослідження особливостей авторських порівнянь, метафор, епітетів.</p> <p>Завдання на порівняння: прозових і поетичних описів природи;</p> <p>б) пейзажів у поезіях різних авторів (зарубіжних й українських);</p> <p>в) пейзажів у літературних, музичних та образотворчих творах.</p> <p>(4) Створення на основі опрацьованих творів</p>	<p>1</p> <p>1</p>
--	---	---	-------------------

	<p>борзо..» Міхай Емінеску «Буковині» Шандор Петефі «Пісня собак», «Пісня вовків» Юліуш Словацький «Не може недоля мене пригнобити...»</p>	<p>індивідуального або колективного медіапродукту (аудіотвору, відеоролика). Оцінювання (самооцінювання) індивідуальної чи колективної роботи</p>	
<p>Учень / учениця (1) відтворює зміст і коментує проблематику прослуханих художніх і науково-популярних текстів; формулює запитання для уточнення змісту та окремих деталей; (2) усно переказує (стисло, вибірково) здобуту інформацію; коментує прочитаний твір і висловлює власне ставлення до нього; створює словесні та / або графічні ілюстрації до почутого художнього тексту та розгорнутий коментар до них; (3) характеризує емоційний стан літературних героїв з проєкцією на власне сприйняття подій твору; відтворює ключові фрагменти твору за складеним планом; ставить запитання за змістом творів і шукає відповіді на них; бере участь у дискусії за проблемним завданням, виявляє власну позицію;</p>	<p>«ДО НЕЗВІДАНИХ СВІТІВ...» НАУКОВА ФАНТАСТИКА І ФЕНТЕЗІ Айзек Азімов (1920-1992). «Роббі». Роздуми А. Азімова про майбутні стосунки людини і штучного інтелекту. Образи Глорії і Роббі. Гуманістичний пафос твору.</p> <p>Роберт Шеклі (1928-2005). «Привид V». Ознаки новели у творі Р.Шеклі. Світ дитячих страхів і фантазій як основа твору. Своєрідність гумору у творі.</p> <p>Кліффорд Саймак (1904-1988). «Подарунок». Тема взаємодії землян з прибульцями. Утвердження автором моральності, здатності співчувати як</p>	<p>(1) Аудіювання науково-популярної інформації з визначенням ключових слів; відтворення змісту з їхньою допомогою. Перегляд слайд-презентації навчального матеріалу.</p> <p>(2) Відтворення змісту почутих фантастичних оповідань. Аналітичне коментування діалогів та монологів у контексті зображеної комунікативної ситуації.</p> <p>(3) Виразне читання діалогів та монологів з</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

<p>(4) пише твір-роздум на задану тему і публікує його в соцмережах; використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення; бере участь в обговоренні екранізацій (епізодів) творів; висловлює власне ставлення до прочитаного</p>	<p>головного принципу стосунків між різними галактичними цивілізаціями. Зміни у житті хлопчика Джонні після зустрічі з прибульцями. Символічна назва оповідання. ТЛ: наукова фантастика, її різновиди.</p> <p>Олесь Бердник (1926-2003). «Хто зважиться – вогняним наречеться» (уривки). Розповідь про фантастичну мандрівку до далеких планет. Прагнення до щасливого майбутнього, випробування на шляху до нього. Уболівання головного героя Славка за долю людства. Поєднання елементів наукової фантастики і фентезі. Художні засоби створення характерів головних героїв.</p> <p>Ольга Войтенко (нар.1987). «У світлі світляків. На порозі ночі» (уривки). Фантастичні пригоди Єви-Лізи. Рішучість Єви-Лізи врятувати світ, який занурився у безпробудний сон і темряву. Образи Тіма і Макса,</p>	<p>використанням вербальних і невербальних засобів комунікації.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстами: визначення теми, ідеї, елементів композиції, сюжету тощо.</p> <p>(4) Пошук додаткової науково-популярної інформації до фантастичних творів у захищених інформаційних джерелах інтернет-мережі.</p> <p>Обговорення відмінностей між науковою інформацією та фантастикою/фентезі, створення повідомлення про це з наведенням прикладів різного подання інформації.</p> <p>Самостійне або колективне створення коміксів або малюнків.</p>	<p>3</p> <p>3</p>
---	--	---	-------------------

	<p>друзів дівчинки. Роздуми про роль гаджетів і книг у житті людини. Утвердження необхідності реального, а не віртуального життя. ТЛ: фентезі (поглиблення).</p> <p>Твори для додаткового читання Роберт Шеклі "Арнольд і Грегор" (цикл оповідань) Клайв Стейплз Льюїс Твори з циклу "Хроніки Нарнії" Філіп Пулман. Трилогія "Темні матерії" Галина Рис "Намалюй мене пташкою" Дзвінка Матіяш "День Сніговика"</p>		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) відтворює зміст науково-популярної інформації за ключовими словами;</p> <p>(2) переказує (стисло, вибірково) зміст прочитаних (почутих) оповідань; коментує діалоги та монологи літературних героїв у різних комунікативних ситуаціях, висловлює власне ставлення до поведінки персонажів творів;</p> <p>(3) готує виразне читання діалогів і монологів; використовує вербальні і невербальні засоби комунікації; аналізує</p>	<p>ТЕМА ДОРΟΣЛІШАННЯ У ТВОРАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ І ЗАРУБІЖНИХ АВТОРІВ</p> <p>Оксана Радушинська (нар.1979). «Метелики в крижаних панцирах» (уривки). Проблема інтеграції людей із обмеженими можливостями в сучасному суспільстві. Біографічна основа повісті. Характер головної героїні Ярини. Її стійкість, любов до життя. Образи Санька та Сашка,</p>	<p>(1) Аудіювання окремих частин творів і науково-популярної інформації, формулювання запитань для уточнення змісту та окремих деталей.</p> <p>(2) Усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації.</p>	<p>3</p>

<p>художній текст із застосуванням теоретико-літературних понять; (4) знаходить додаткову інформацію в одному чи кількох джерелах і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей; комунікує, залучаючи інформацію з науково-популярних і художніх джерел з дотриманням норм літературної мови; створює (самостійно або колективно) комікси / малюнки</p>	<p>Артема, пані Ядвиги. Тонкий психологізм авторки. Роль діалогів та внутрішніх монологів Ярини у повісті. Марія Морозенко (1969-2023) «Я закохалася» (уривки) Розкриття теми першого кохання. Проблема стосунків підлітків із дорослими, відповідальності за свої вчинки. Внутрішній монолог як засіб розкриття характеру головної героїні у творі або Сергій Гридін (нар.1971) «Не такий» (уривки) Проблема булінгу в сучасній школі. Образ Дениса на прізвисько Потап. Пошук справжніх друзів, відстоювання гідності. Відвертість, правдивість та пронизливість оповіді. Ліан Турюн (нар. 1956) «Лише хмари танцюють з зірками» (уривки) «Недитячі» проблеми дитинства у творі Ліан Турюн. Образи Марійки і Якуба, їх динаміка. Причини депресії</p>	<p>Обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача. Створення малюнків та / або словесних ілюстрацій до почутих творів сучасних авторів із розгорнутим коментуванням. (3) Різні види читання (аналітичне, вибіркове, повне, пошукове, сюжетне, критичне, творче, спрямоване). Характеристика емоційного стану персонажів творів, оцінка їхніх вчинків, поведінки. Відтворення сюжетів творів, укладання плану; формулювання запитань до змісту творів і пошук відповідей на них.</p>	<p>3</p> <p>3</p>
--	---	--	-------------------

	<p>головної героїні та її зворотний шлях до реальності. Зв'язок з мамою - необхідна умова щастя дитини. Щирість оповіді, оптимістичний фінал.</p> <p>Кетрін Патерсон (нар. 1932) «Міст у Терабітію» (уривки) Історія-притча про дружбу двох дітей, про життя і смерть, дорослішання і духовне зростання, розуміння і прощення. Уявне королівство Терабітія як символ дитячих мрій. Образи Джесса і Леслі. Автобіографічний характер твору. ТЛ: <i>повість та її сучасні різновиди</i> (поглиблення знань).</p> <p>Твори для додаткового читання Ірен Роздобудько «Арсен» Андрій Бачинський «140 децибелів тиші» Галина Гузовська-Корицька «На сьомому небі від щастя» Ульф Старк «Диваки і зануди» Алан Маршалл «Я вмію стрибати через калюжі»</p>	<p>Дослідження проблематики творів; представлення власного бачення вирішення проблем.</p> <p>(4) Створення текстів-роздумів про проблеми родинних стосунків і стосунків між однолітками для опублікування у соціальних мережах.</p> <p>Перегляд екранізацій (епізодів) художніх творів та їх обговорення</p>	<p>3</p>
--	--	---	----------

	Люсі-Мод Монтгомері «Енн із Зелених Дахів».		
<p>Учень (учениця): (1) створює конспект (тези) почутого, використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо; передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення; (2) зіставляє та відбирає інформацію, здобуту з різних джерел; готує повідомлення за завданням учителя або підручника, презентує його в класі; використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору; (3) читає у різний спосіб, коментує тексти і медіатексти; (4) структурує і виправляє конспект</p>	<p>8 КЛАС ЛІТЕРАТУРНА ЕПОХА ТЛ: Поняття про літературну епоху</p>	<p>(1) Аудіювання, занотовування, перетворення текстової інформації на візуальну (схема, таблиця, плакат тощо). (2) Усне повідомлення з презентацією. (3) Читання у різний спосіб; аналіз і коментування текстів (медіатекстів). (4) Груповий або індивідуальний проєкт - створення статті Вікіпедії про літературну епоху</p>	<p>1</p>
<p>Учень / учениця: (1) окреслює тематику і проблематику художнього тексту, медіатексту для подальшої інтерпретації; наводить приклади з художнього тексту, медіатексту щодо вміння / невміння керувати емоціями та коментує</p>	<p>ГЕРОЇ АНТИЧНОСТІ Міфи троянського циклу: Троя. Паріс викрадає Єлену. Облога Трої. Смерть Ахілла. Троянський кінь. Історичні події у міфах. Ключові образи та сюжети, що стали основою світової літератури і культури.</p>	<p>(1) Аудіювання текстів міфів і героїчних епосів, науково-популярної інформації; формулювання запитань для уточнення змісту та окремих деталей.</p>	<p>3</p>

<p>їх;</p> <p>(2)знаходить та самостійно опрацьовує науково-популярну інформацію з теми з використанням довідникових джерел; створює презентацію та обговорює художній текст (медіатекст) відповідно до завдання вчителя чи підручника;</p> <p>(3) читає художні та науково-популярні тексти у різний спосіб (відповідно до завдання); визначає та пояснює специфіку текстів героїчних епосів;</p> <p>комунікує за текстом прочитаного, долучаючи знання давньогрецької та середньовічної культури, український культурний контекст, медіатексти; пояснює та порівнює мовні засоби в перекладах епічних творів;</p> <p>(4)трансформує (з допомогою вчителя) прочитаний текст у власних висловлюваннях (перефразовує цитати, використовує фразеологізми тощо); використовує цифрові технології для розширення читацького досвіду та пошуку інформації</p>	<p>Гомер (IX-VIII ст. до н.е.) «Іліада». Бій Ахілла з Гектором. (3 пісні 22) Міфологічна основа “Іліади”. “Гомерівське питання”. Загальне уявлення про сюжет поеми. Драматизм поєдинку Ахілла з Гектором. Мужність троянца перед лицем невблаганної смерті. Жорстокість Ахілла до ворога. Антивоєнний пафос твору.</p> <p>Вергілій (70-19 р.р. до н.е.) «Енеїда». Троянський кінь та загибель Лаокоонта і його синів (із пісні 2) Міфологічна основа та історія написання “Енеїди”. Загальне уявлення про сюжет поеми. Розповідь Енея про троянського коня та загибель Лаокоона та його синів. Змалювання жорстокої правди війни, безсилля людини перед волею богів ТЛ: епічна поема, гекзаметр. Пафос у художньому творі (поглиблення)</p> <p>Античні мотиви в українській</p>	<p>Наведення прикладів з художніх текстів (медіатекстів) щодо вміння / невміння керувати емоціями та їх коментування</p> <p>(2) Самостійний пошук релевантної історико-культурної інформації та перевірка повноти зображуваних ситуацій і деталей (з допомогою словниково-довідкової літератури та інтернет-мережі).</p> <p>Презентація та обговорення прочитаного твору в різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду.</p> <p>(3) Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркоче, навігаційне) художніх творів та науково-популярних</p>	<p>3</p> <p>2</p>
---	--	---	-------------------

	<p>літературі Іван Котляревський (1769-1838). «Енеїда» (2-3 уривки за вибором учителя). Пригоди троянського отамана Енея. Запозичення сюжету поеми Вергілія. Троянці у поемі – носії національного українського характеру. Використання розмовної української мови. Фольклорні елементи.</p> <p>Юрій Хорунжий (1937-2007) «Мелодії кам'яної гори» Зображення життя приазовського племені молочаїв. Випробування Яра і Гора. Оспівування єдності і дружби в оповіданні. Поетизація давніх часів в оповіданні</p> <p>Іван Білик (1930-2012). «Дарунки скіфів». Мрії перського «царя царів Дар'явауша» про завоювання непокореної Скіфії. Оспівування волелюбності скіфів. Антитеза «свобода і рабство» в оповіданні. Символізм назви твору.</p>	<p>текстів.</p> <p>Визначення специфіки складників структури текстів героїчних епосів.</p> <p>Завдання на порівняння засобів мовної виразності в перекладах кількох творів героїчних епосів.</p> <p>(4) Самостійний добір та використання деяких способів творчого експериментування із текстом (з допомогою вчителя), зважаючи на власні потреби і мету та усвідомлюючи ризик несприйняття створеного тексту (написання фанфіків, різних за розмірами й часовими рамками).</p> <p>Завдання на перефразування цитат з літературних творів у</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>2</p>
--	---	---	----------------------------

	<p>Твори для додаткового читання Гомер “Одіссея”. Одиссей у кіклопа Поліфема (із пісні 9). Іван Білик «Скільки ж було скіфів?» Валентин Чемерис «Ольвія».</p>	власних текстах.	
<p>Учень (учениця):</p> <p>(1) читає (вибірково, виразно) тексти духовної літератури; пояснює значення назв <i>Біблія, Старий Заповіт, Новий Заповіт, Коран, сура, аят, притча, біблійний сюжет</i>; коментує (з допомогою вчителя) етичний і духовний зміст виучуваних священних текстів; зіставляє їх з медіатекстами, художніми ілюстраціями, живописними полотнами, що містять спільні сюжети; називає загальнолюдські цінності, відображенні у священних книгах</p> <p>(2) бере участь у бесіді на основі прочитаного; відповідає на запитання вчителя, залучаючи фрагменти виучуваних духовних текстів (цитує); створює за мотивами їх (самостійно або у складі творчої групи) власний</p>	<p>ДУХОВНИЙ СВІТ БІБЛІЇ ІЗ СТАРОГО ЗАПОВІТУ. Створення світу. Каїн і Авель. Всесвітній потоп ІЗ НОВОГО ЗАПОВІТУ. Притча про доброго самарянина. Притча про блудного сина</p> <p>Біблійні мотиви в українській та зарубіжній літературі Сельма Лагерлеф (1858-1940) “Свята ніч” Дитячий спогад бабусиної розповіді про Різдво. Формування уявлень дівчинки про людяність і доброту. Образи янголів. Дзвінка Матіаш (нар.1978) «Марта з вулиці святого Миколая» (уривки). Дівчинка Марта на порозі дорослого життя. Біблійні образи та мотиви у повісті. Утвердження християнських чеснот</p>	<p>(1) Читання вголос (вибіркове, коментоване), аудіювання; вичитування етичного і духовного змісту; тлумачення переносного, притчового смислу.</p> <p>(2) Бесіда на основі прочитаного, відповіді на запитання із залученням тексту творів, цитування; словникова робота.</p> <p>(3) Перегляд та обговорення екранізацій (мультиплікацій) виучуваних біблійних текстів, художніх ілюстрацій до них, творів живопису на їх основі.</p> <p>(4) Твір-роздум за</p>	<p>1</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

<p>коментує емоційний вплив їх на читачів; передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння поетичного тексту, структуруючи інформацію;</p> <p>(3) виявляє і коментує засоби художньої виразності в поезіях; зіставляє поетичні образи з власним сприйняттям природи та життєвих цінностей; виразно читає вибрані поезії напам'ять;</p> <p>(4) добирає інформацію з інтернет-джерел; створює власні тексти на основі поезій і співзвучних їм мистецьких творів</p>	<p>сюжет твору. Втілення в образі Роланда ідеалу лицаря – сміливого патріота, вірного васала короля, захисника християнської віри. Зображення лицарського кодексу честі у творі.</p> <p>«Слово о полку Ігоревім» (XII ст.) (Переспів Василя Шевчука) (2-3 уривки за вибором учителя)</p> <p>«Слово о полку Ігоревім» - визначний пам'ятник культурної спадщини українців доби Київської Русі. Історичне підґрунтя твору. Князівські міжусобиці. Особливості сюжету. Образ Ігоря. Драматизм «Плачу Ярославни».</p> <p>Володимир Мономах (1053–1125). «Повчання дітям» (скорочено). Особливості жанру «Повчання». Образ Володимира Мономаха. Християнське підґрунтя твору. Уславлення християнських чеснот.</p> <p>Західноєвропейська лірика вагантів. «Gaudeamus» («Гімн студентів») «Гей, повеселімося, поки</p>	<p>світлинами, малюнками, музикою, використання інтернет-джерел, представлення та пояснення свого вибору.</p> <p>(3) Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, повне, пошукове, мелодекламація, сюжетне, критичне, творче, спрямоване або ін.)</p> <p>Проведення паралелей між змальованими поетичними образами та власним сприйняттям природи і життя; дослідження засобів художньої виразності та їхнього впливу на емоційне сприймання.</p> <p>Вивчення поезій напам'ять.</p> <p>(4) Створення віршомалюнків, інсольєре на основі поезій й творів</p>	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p>
---	---	---	---

	<p><i>молоді!»</i> Життєствердні мотиви, особливості поетичного мовлення. Роль вагантів у середньовічній європейській культурі.</p> <p>Поетичні шедеври Сходу Лі Бо (701-762). «Красуня не відходить від вікна», «Сосна біля південної галереї», «На самоті сиджу в горах Цінтіншань» (2 вірші за вибором). Оспівування незбагненої краси природи. Взаємозв'язок людини і природи. Засудження війни і оспівування мирного життя. Лаконізм, емоційна стриманість. Роль художньої деталі. Глибокий підтекст віршів.</p> <p>Омар Хаям (1048-1131) Рубаї (5-6 рубаї) Рубаї Хайяма як результат життєвих роздумів і спостережень, їх філософський зміст. ТЛ: <i>рубаї</i> (поглиблення знань про засоби художньої виразності)</p> <p>Середньовічні мотиви в українській літературі</p>	<p>східного живопису, музики (з використанням інформаційних джерел інтернет-мережі).</p>	<p>2</p> <p>1</p>
--	--	--	-------------------

	<p>Раїса Іванченко (нар. 1934). «Ярославни». Роль Ярослава Мудрого в розбудові держави та взаємини Русі-України з європейськими державами. Мотив пробудження історичної пам'яті нації. Утвердження духовності людини, її високого призначення.</p> <p>Ліна Костенко (нар.1930) «Кольорові миші» Переслідування в давні часи дівчинки Анни за її яскраву фантазію, творче мислення. Філософське осмислення поетесою зображених подій. Утвердження цінності особистості, її внутрішнього світу. Особливості композиції твору, художніх засобів.</p> <p>Твори для додаткового читання Томас Мелорі «Смерть Артура» Вірші Ду Фу, Ван Вея Оповідки про Ходжу Насреддіна Рудакі. Бейти, рубаї Софія Наумович «Королева» Володимир Малик «Князь Кий»</p>		<p>2</p> <p>1</p>
<p>Учень / учениця: (1) коментує інформацію,</p>	<p>ІДЕАЛ ЛЮДИНИ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ</p>	<p>(1) Слухання і коментування художніх</p>	<p>1</p>

<p>сприйняту з одного чи кількох джерел; виявляє важливі деталі художнього тексту, медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого; (2) обговорює та оцінює форми італійського та англійського сонетів; бере участь у діалозі за змістом прочитаного; виявляє авторське та висловлює власне ставлення до подій і героїв; дискутує щодо порушених у творах проблем та їх значення у житті; (3) читає у різний спосіб художні та науково-популярні тексти; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, аналізує їх вчинки та висловлювання; проеціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності; (4) створює та презентує тексти (медіатексти) різних типів, стилів і жанрів за завданням учителя або підручника; взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (медіатекстів); усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові</p>	<p>Українські народні думи та історичні пісні. Жанрові різновиди дум. Художні особливості (оглядово) «Дума про Марусю Богуславку». Історична основа та жанрова специфіка думи про Марусю Богуславку. Особливості сюжету і композиції. Образ Марусі Богуславки, її любов до рідної землі. Проблема вибору у думі. Система художніх засобів. Історична пісня «Ой Морозе, Морозенку...» Зображення героїчної смерті козака Морозенка в бою проти татар. Уславлення подвигу українців, що віддали життя за визволення народу. Художні засоби. Франческо Петрарка (1304-1374). Сонети 61, 162 (1 за вибором учителя) Кохання до донни Лаури – провідна тема сонетів Петрарки. Образи ліричного героя і його коханої. Шляхетність і щирість почуттів. ТЛ: Поняття про сонет і його</p>	<p>творів та уривків із них. (2) Обговорення художньої форми (думи, пісні, сонету), сюжету, героїв, вчинків та подій (трагедія), а також художніх особливостей творів із наведенням прикладів відповідно до поставлених запитань, зокрема – щодо виявлення авторського ставлення до героїв. Дискусія щодо моральних проблем, порушених у художніх творах, та їхнього значення для власного життя. (3) Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів. Аналіз вчинків та</p>	<p>1 2 1 1</p>
--	--	---	---

<p>особливості тексту</p>	<p>різновиди. Італійський сонет. Ліричний герой.</p> <p>Вільям Шекспір (1564-1616). Сонет 130 Сонети Шекспіра – відображення внутрішнього світу людини доби Ренесансу. Своєрідність поглядів автора на кохання і красу людини. «Ромео і Джульєтта» (уривки) Оспівування у трагедії “Ромео і Джульєтта” чистого і щирого почуття, що перемагає ворожнечу і розбрат. Образи Ромео і Джульєтти, їх динаміка. Гуманістичне звучання твору. “Свіглий трагізм” фіналу. Причини популярності твору. ТЛ: Поглиблення поняття про сонет. Англійський сонет. Трагедія як жанр драми. “Вічний образ”.</p> <p>Мігель де Сервантес Сааведра (1547-1616). «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі». I частина (розділи 1, 8, 22) Творча історія роману «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі».</p>	<p>поведінки персонажів, вичитування відповідних цитат.</p> <p>Складання плану розгорнутої характеристики героя художнього твору.</p> <p>Висловлення власної думки щодо порушених у творі моральних проблем.</p> <p>Зіставлення зображених ситуацій з власним або відомим життєвим досвідом.</p> <p>(4) Перегляд, обговорення і зіставлення кінофільмів за літературними текстами.</p> <p>Створення коміксу / театральної сценки або радіовистави за фрагментами або мотивами опрацьованого твору.</p>	<p>1</p> <p>4</p> <p>3</p>
---------------------------	---	---	---

	<p>Загальне уявлення про сюжет твору. Дон Кіхот як мрійник-ідеаліст у протиставленні з прагматиком Санчо Пансою. Філософський сенс роману.</p> <p>ТЛ: Лицарський роман, пародія. “Вічний образ”(поглиблення).</p> <p>Героїчні постаті козацької доби в сучасній українській літературі.</p> <p>Марія Морозенко (1969-2023) «Іван Сірко, великий характерник» Життєві випробування Івана Сірка – мужнього козака-характерника. Основні риси його вдачі. Історична і пригодницька складові твору. Реалії козацького життя. Наука характерництва</p> <p>або</p> <p>Іван Андрусяк (нар.1968) «Сірка на порох» (уривки) Зображення пригод Серафими (Сірки) – сміливої і кмітливої дівчинки, яка не підкорюється важким обставинам життя. Утвердження ідеї патріотизму («здобудуть свою державу або</p>		3
--	---	--	---

	<p>загинуть у боротьбі за неї»), важливості духовних цінностей у житті людини. Характеристика основних персонажів. Роль діалогів у творі Івана Андрусяка.</p> <p>Твори для додаткового читання Данте Аліг'єрі Сонет 11 Василь Шкляр «Характерник». Олександр Гаврош «Музей пригод»</p>		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1)коментує власні почуття під час слухання тексту (перегляду медіатексту) і враження від почутого;</p> <p>аналізує вплив художніх засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту;</p> <p>коментує особливості вираження емоційного стану в різних культурах на основі аналізу медіатексту;</p> <p>(2)формулює передбачення щодо розвитку сюжету; виявляє та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту; аналізує гумористичні та сатиричні сцени у творах та їх роль для розкриття авторського ставлення; розпізнає в художньому тексті ознаки авторського стилю; комунікує з дотриманням культури мовлення та норм</p>	<p>ПЕРЛИНИ КЛАСИЧНОГО ТЕАТРУ</p> <p>Мольєр (Жан Батіст Поклен) (1622-1673). «Міщанин-шляхтич» (скорочено). Творча історія комедії “Міщанин-шляхтич”, новаторство Мольєра-драматурга. Проблематика і сюжет, система образів твору. Комічна манія пана Журдена, що їй протистоять пані Журден і Клеонт. Образи дворян у творі, їх специфіка. Виховне значення п’єси. ТЛ: Класицизм як літературний напрям. Комедія, сатира.</p> <p>Михайло Старицький (1840-2004). «За двома зайцями» (скорочено). Проблема соціальної нерівності,</p>	<p>(1) Прослуховування (перегляд) фрагментів медіатекстів за виучуваними художніми творами та їх обговорення. Віртуальна екскурсія Францією Мольєра.</p> <p>(2) Формулювання передбачень щодо розвитку сюжету. Дискусія щодо моральних та соціальних проблем, порушених у п’єсах. Аналіз гумористичних та сатиричних сцен у творах.</p> <p>(3) Читання (виразне, коментоване, вибіркоче, за ролями) художніх творів та науково-популярних</p>	<p>3</p> <p>3</p>

<p>мовленнєвого етикету; (3) читає у різний спосіб, перетворює, аналізує, інтерпретує та оцінює інформацію; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, оцінює їх вчинки та висловлювання; формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних текстів; обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності художніх текстів (медіатекстів) у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків української та інших національних культур; (4) творчо опрацьовує прочитаний художній текст, передає його в іншому культурно-історичному контексті; на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт; самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету</p>	<p>вистіювання бездуховності життя київських міщан. Образи Свирида Петровича Голохвостого і Проні Прокопівни. Засоби комічного у творі. ТЛ: Комедія (поглиблення) Твори для додаткового читання Лопе де Вега. «Собака на сні». Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля»</p>	<p>текстів; постановка запитань до прочитаного. Складання плану розгорнутої характеристики героїв. Робота з цитатним матеріалом. (4) Завдання на розвиток медіаграмотності (розпізнавання видів маніпуляції у творах). Створення медіатексту за власним вибором на основі прочитаних творів</p>	
<p>Учень / учениця: (1) трансформує прослухану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до</p>	<p>ДУХОВНІ ПОШУКИ ТВОЇХ РОВЕСНИКІВ Оксана Луцевська (1982). «Наша велика вигадана родина». Проблема самотності дітей та</p>	<p>(1) Обговорення прослуханих текстів (зокрема онлайн). Тестові завдання із відкритими та закритими</p>	<p>3</p>

<p>задуму висловлювання; виявляє важливі деталі художнього тексту, медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого; створює у цифровому середовищі допис або коментар для обговорення особистих і соціально важливих проблем, порушених у художньому тексті (медіатексті); комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови; використовує інтернет-ресурси для виконання завдань за прослуханим текстом; (2) обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи; презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду робить аргументовані висновки щодо тексту, доречно цитуючи відповідні фрагменти (3) читає (виразно, коментовано, оглядово, вибірково тощо) художні твори та науково-популярні тексти; вичитує потрібні цитати; формулює запитання для обговорення</p>	<p>байдужості дорослих. Мотив гри в оповіданні. Оптимістичний фінал твору Або Оксана Думанська (нар. 1951). «Школярка із передмістя» (уривки). Теми першого кохання, самотності, мрії про майбутнє. Жанр щоденника. Відвертість і щирість авторського змалювання проблем підлітків. Ульф Старк (1944-2017). “Маленька книжка про любов” Погляд автора на проблеми і радощі в житті підлітка. Хлопчик Фред, його сповнений подіями і переживаннями внутрішній світ. Провідні мотиви твору, його антивоєнне спрямування Або Террі Пратчетт (1948-2015) “Право на чари” Дискосвіт Террі Пратчетта - авторська модель Всесвіту, де казка поєдналась з реальністю. Гендерна рівність як провідний мотив повісті</p>	<p>відповідями із використанням вебресурсів. (2) Усне висловлювання щодо власних вражень від обговорюваних епізодів художніх творів та особистого ставлення до персонажів, формулювання власних висновків щодо творів. (3) Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів та постановка запитань до прочитаного. Робота з цитатним матеріалом. Постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій героїв художніх</p>	<p>3</p>
---	---	---	----------

<p>під час обговорення твору використовує цитати з різних джерел;</p> <p>(2) розрізняє фактичну інформацію і підтекст (наводить приклади);</p> <p>(3) читає у різний спосіб (аналітично, вибірково, пошуково, спрямовано тощо); аналізує сюжет, героїв, художні особливості твору відповідно до поставлених завдань учителя чи підручника; висловлює припущення;</p> <p>(4) створює на основі прочитаних художніх текстів медійний продукт за власним вибором; редагує власний медіатекст і / або бере участь у редагуванні колективного медійного продукту</p>	<p>незвичайні і дивовижні пригоди Робінзона Крузо”. Сюжет твору. Віра у невичерпні можливості людини в освоєнні природи та боротьбі за життя. Утілення в образах Робінзона Крузо і П'ятниці просвітницьких уявлень про “цивілізовану” та “природну” людину. ТЛ: <i>робінзонада</i>. Вольтер (Франсуа-Марі Аруе) (1694-1788). “Простак” (розділи 1-2, 4) Загальне уявлення про сюжет твору. Просвітницькі ідеї у повісті, критика французької дійсності. Протиставлення “природної” людини Гурона і “цивілізованого” французького суспільства. Образи Гурона і Сент-Ів. ТЛ: <i>філософська повість, поглиблення поняття про сатиру</i>. Григорій Сковорода (1722-1794). «Всякому місту – звичай і права» (адаптація Гната Хоткевича). Особливості української барокової поезії. Утвердження совісті як</p>	<p>повідомлення 3 презентацією із залученням медіатекстів. Ділова гра “Точка зору” (розмежування в тексті фактичної інформації, суб’єктивних суджень та підтексту).</p> <p>(3) Читання у різний спосіб; аналіз та різні види інтерпретації текстів (медіатекстів).</p> <p>Комплексне аналітичне обговорення сюжету, героїв, учинків та подій, а також художніх особливостей твору з наведенням прикладів відповідно до поставлених запитань (“Евристична бесіда”, “Діалог Ривіна”, “Сократівський діалог” та ін.).</p> <p>Творчий експеримент “Припущення”.</p>	<p>3</p> <p>2</p>
--	--	---	---------------------------------

	<p>основи людського життя. Викривальний пафос вірша. Образи людей, які живуть поза законами моралі. Поетичне новаторство Григорія Сковороди. Біблійна основа твору. Мотиви народних поетичних творів.</p> <p>Олекса Стороженко (1805-1874). «Скарб». Осмислення поняття «щастя» в оповіданні. Образ ледаря Павлуся та його матері. Ставлення автора до характеру, поведінки головного героя Павлуся, його способу життя. Засоби створення комічного в творі. Просвітницькі ідеї в оповіданні, повчальний характер твору.</p> <p>Твори для додаткового читання Джонатан Свіфт. “Мандри Гуллівера” Фрідріх Шиллер. “Вільгельм Телль” (окремі епізоди), ода “До радості” Ігор Федів та Валентин Златополець (Отамановський). «Син України»</p>	<p>(4) Створення власного медійного продукту (медіатекст, комп’ютерна презентація, мультфільм, відеоролик тощо) на основі прочитаних текстів</p>	<p>3</p>
<p>Учень / учениця: (1) використовує вербальні і невербальні</p>	<p>РОМАНТИЧНИЙ ІДЕАЛ У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ</p>	<p>(1) Активне слухання (“Перефразування”,</p>	<p>1</p>

<p>методи активного слухання; виявляє зацікавленість в інформації (робить нотатки); візуалізує почутий текст (створює структурно-логічні схеми, опорні таблиці, мапи розуму); виконує відкриті та закриті тести із використанням вебресурсів;</p> <p>(2) бере участь в інтерактивних формах роботи за алгоритмом “сприймання - розуміння” текстової інформації;</p> <p>(3) читає художній текст у різний спосіб, зокрема напам’ять; ілюструє зміст поезії з допомогою світлин, малюнків, музичних творів; бере участь у груповій роботі; аналізує зображально-виражальні засоби творів та їх роль у тексті;</p> <p>(4) працює інтерактивно: створює власні висловлювання і тексти; зіставляє художній текст і медіатекст; комунікує онлайн і у віртуальному просторі</p>	<p>Дж. Байрон (1788-1824). «Хотів би жити знов у горах...» або «Собі у день тридцятишестиліття...», «Мазепа» (уривки)</p> <p>Байрон як представник активного крила романтизму. Теми світової скорботи та активного перетворення світу у його творчості.</p> <p>Протистояння мрії і дійсності у вірші “Хотів би жити знов у горах...” Пропаганда активної життєвої позиції та боротьби за свободу (“Собі у день тридцятишестиліття”).</p> <p>Романтичне трактування української історії у поемі “Мазепа”. Історична основа та її художня інтерпретація. Особливості композиції твору. Образ Мазепа, його специфіка. Значення поеми для популяризації української тематики у Європі.</p> <p>ТЛ: <i>Поглиблення знань про поему, засоби художньої виразності; “рамкова” композиція (“розповідь в розповіді”). Байронічний герой.</i></p> <p>Генріх Гейне (1797-1856). Із</p>	<p>“Ехотехніка”, “Резюмування”, “Емоційний повтор” тощо)</p> <p>Візуалізація почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), створення структурно-логічних схем, опорних таблиць, мап розуму тощо.</p> <p>Виконання тестових завдань із відкритими та закритими відповідями із використанням вебресурсів.</p> <p>(2) Створення візитівки письменника і твору.</p> <p>Робота в парах “Образ-цитата”.</p> <p>Створення “Гірлянди асоціацій”.</p> <p>(3) Різні види читання</p>	<p>3</p> <p>2</p>
---	--	--	---------------------------------

	<p>“Книги пісень”: “Аж серце стисне, як згадаю...”, “Дитя моє, бувши дітьми...”, з “Подорожі на Гарц” “Білі глянцевої манжети...” (1-2 вірші на вибір учителя). Гейне і світовий романтизм. Провідні мотиви його лірики. Розмаїття почуттів і думок в описі ставлення ліричного героя до дійсності. Філософічність і ліризм у віршах з “Книги пісень”. Конфлікт зі світом обмежених філістерів і спроба втечі від нього (“Білі глянцевої манжети...”). Перегук з творами Байрона. ТЛ: <i>Ліричний герой (поглиблення знань)</i>.</p> <p>Ернст Теодор Амадей Гофман (1776-1822). “Крихітка Цахес” (розділи 1-3, 6-7, 9-10). “Крихітка Цахес” як зразок романтико-філософської казки. Протистояння митця світу самозасліплених філістерів. Історія злету і падіння Цахеса, її причини і наслідки. Критика ідей Просвітництва у творі. Іронія і</p>	<p>(аналітичне, вибіркоче, повне, пошукове, мелодекламація, сюжетне, критичне, творче, спрямоване тощо).</p> <p>Заучування поезії напам’ять.</p> <p>Ілюстрування змісту поезії та своїх вражень світлинами, малюнками, музикою, використання інтернет-джерел, представлення та пояснення свого вибору.</p> <p>Групова робота. Дослідження виражальних засобів твору та їхнього впливу на емоційне сприймання.</p> <p>(4) Рольова гра «Напиши листа (зокрема електронного) герою літературного твору».</p>	<p>4</p>
--	--	---	-----------------

	<p>гротеск як ознаки стилю Гофмана. ТЛ: <i>Філософська казка. Гротеск.</i></p> <p>Микола Гоголь (1809 – 1852). «Вій». Образ Хоми Брута. Проблема протистояння злу у повісті «Вій». Використання міфологічних демонічних образів. Символізм образів твору.</p> <p>Пантелеймон Куліш (1819-1897) «Орися» Ідеалізація козацької давнини, українського побуту в оповіданні «Орися». Риси романтизму в творчості письменника. Образ природи в оповіданні. Роль легенди про турів у творі. Образ Орисі як утілення краси української дівчини.</p> <p>Тарас Шевченко (1814-1861). «Тополя». Мотиви кохання і розлуки, вірності зради. Утвердження невмирущості справжнього кохання. Особливості сюжету, композиція. Ознаки балади у творі. Наслідування фольклорних образів, художніх засобів.</p>	<p>Написання твору за метафорою. Виступ у дискусії (або онлайн-дискусії) щодо переглянутих екранізацій з елементами їх зіставлення з літературними текстами. Створення віртуальних літературних екскурсій.</p>	<p>3</p> <p>4</p> <p>2</p>
--	--	--	----------------------------

	<p>Михайло Петренко (1817–1862). «Дивлюсь я на небо».</p> <p>Михайло Старицький (1839-1904). «Виклик» («Ніч яка, Господи, місячна...»). Романтична пісенна лірика авторів. Втілення мрій і поривань особистості в образній картині вірша. Засоби художньої виразності у творі.</p> <p>Твори для додаткового читання Адам Міцкевич “Кримські сонети” Джеймс Фенімор Купер “Останній з могікан” Проспер Меріме “Матео Фальконе” Александр Дюма-батько “Граф Монте-Крісто” Сучасна зарубіжна поезія (2-3 твори на вибір учителя)</p>		<p>1</p> <p>1</p>
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1) уважно слухає, перевіряє своє розуміння інформації (ставить уточнювальні запитання); робить нотатки; веде самостійний пошук потрібної інформації в одному або кількох художніх текстах (медіатекстах); використовує її</p>	<p>ЛЮДИНА І СУСПІЛЬСТВО В ЛІТЕРАТУРІ РЕАЛІЗМУ</p> <p>Оноре де Бальзак (1799–1850). “Батько Горіо”.</p> <p>Загальна характеристика “Людської комедії”. Панорама життя Франції першої половини XIX ст. з точки</p>	<p>(1) Активне слухання (“Уточнення”, “Логічний наслідок”, “Нерефлексивне слухання”, “Емоційний повтор” тощо)</p> <p>Пошук потрібної інформації, відомої або</p>	<p>1</p> <p>4</p>

<p>відповідно до завдання чи в самостійно визначених цілях; пов'язує почуту інформацію із власним та соціальним досвідом; підтримує діалог із текстом і автором у прийомах інтерактивного навчання;</p> <p>(2) обґрунтовує актуальність порушених у творі проблем з урахуванням його культурно-історичного контексту; коментує їх та висловлює власне ставлення; аналізує художні засоби твору; дає власну оцінку їх ролі в емоційному сприйнятті тексту; веде пошук медіатекстів за мотивами прочитаних творів, бере участь у їх обговоренні;</p> <p>(3) демонструє вправні навички аналітичного і творчого читання; обґрунтовує значення здобутого з прочитаних творів досвіду для вирішення життєвих ситуацій; використовує для цього різні форми інтерактивного навчання (зокрема, інтерв'ю з літературним персонажем);</p>	<p>зорумитця. “Батько Горію” - твір про гроші і їх вплив на людські стосунки, формування характерів. Двоїстий характер грошей: руйнівна й руйнівна сила особистості та держави. Моральний сенс історії старого Горію та його дочок. Тривога за долю молодого покоління. ТЛ: <i>Епопея. Поглиблення знань про повість, “рамкову” композицію (“розповідь в розповіді”), художню деталь.</i></p> <p>Гі де Мопассан (1850-1893). “Сімонів батько”. Засудження соціальних негараздів та дитячого булінгу у новелі. Історія усиновлення малого Сімона. Гуманістичний пафос твору. ТЛ Поглиблення знань про новелу, про пафос вхудожньому творі.</p> <p>Марко Вовчок (1833 – 1907). «Маруся». Історична основа повісті. Образ Марусі, її участь боротьбі за волю України. Трагічні мотиви у повісті. Взаємодія</p>	<p>нової, в одному чи кількох джерелах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використання її відповідно до самостійно визначених цілей.</p> <p>(2) Коментування та обґрунтування актуальності порушених проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту.</p> <p>Пошук кінострічок, анімаційних фільмів, знятих за мотивами виучуваних творів; їх обговорення і зіставлення з літературними текстами.</p> <p>(3) Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, пошукове, сюжетне, за ролями, критичне, творче, спрямоване тощо).</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">4</p>
--	---	---	---

<p>у ході аналізу твору застосовує літературознавчі поняття;</p> <p>(4) співпрацює у цифровому середовищі: бере участь у створенні гіпертекстів на основі поєднання інформації з кількох джерел (зокрема художніх і медіатекстів); узагальнює інформацію за опрацьованими текстами, використовує сучасні види творчих робіт (зокрема, жанру біологічної поеми)</p>	<p>реалістичних і романтичних елементів у повісті.</p> <p>Іван Карпенко-Карий (1845-1907). «Сто тисяч» (ключові епізоди). Зображення суспільних явищ життя селянства в 80-х – 90-х роках ХІХ століття. Засудження бездуховності, жорстокості, хижацтва, шахрайства під згубним впливом ненаситної жадоби до грошей та наживи. Образ Григорія Калитки у п'єсі.</p> <p>Бернард Шоу (1856–1950). «Пігмаліон» (ключові епізоди). “Осучаснення” античного міфу в драмі-дискусії “Пігмаліон”. Образ Елайзи, трансформація дівчини-квіткарки у леді, її причини і наслідки. Конфлікт наукових інтересів і “експерименту над людиною”. Відкритий фінал п'єси, її інтелектуальний характер. Жанрова своєрідність твору (роман у п'яти діях).</p> <p>ТЛ: соціальна драма, драма-дискусія, відкритий фінал. Епілог.</p>	<p>Обґрунтування значення досвіду, взятого з опрацьованих художніх творів, для вирішення життєвих ситуацій (у формі інтерв'ю з літературним персонажем). Опрацювання змісту літературознавчих понять з наведенням відповідних прикладів.</p> <p>(4) Комплексне аналітичне обговорення героїв, рис їхніх характерів, учинків та взаємин з іншими персонажами.</p>	<p>4</p> <p>4</p>
--	---	--	-------------------

	<p>Твори для додаткового читання Шарлотта Бронте “Джен Ейр” Чарльз Дікенс “Крихітка Дорріт” Моріс Метерлінк “Синій птах” Генрік Ібсен «Ляльковий дім»</p>		
<p>Учень / учениця:</p> <p>(1)формулює уточнювальні запитання до почутого повідомлення; вирізняє невербальні засоби, які сприяють розумінню прихованого змісту почутого повідомлення; тлумачить своїми словами основний прихований зміст, виражений невербально; логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, застосовуючи типові стратегії спілкування;</p> <p>обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними;</p> <p>(2) аналізує художні засоби твору (медіатору), визначає ознаки авторського стилю;</p> <p>коментує власні почуття під час читання</p>	<p>ВІЧНІ ТЕМИ В СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ Володимир Дрозд (1939-2003). «Білий кінь Шептало». Проблема неординарності особистості в оповіданні. Поетичний образ білого коня, його символічний зміст. Зневажливе ставлення конюха Степана до коня. Тонкий ліризм оповідання.</p> <p>Анастасія Нікуліна (нар. 1989). «Сіль для моря або Білий Кит». Проблема булінгу і протистояння йому. Брак спілкування серед підлітків і цифрове середовище. Оптимістичний фінал твору.</p> <p>Оля Русіна (нар.1995). «Абрикоси зацвітають уночі». Тема життя дитини під час війни. Проблема війни і миру. Поєднання реальності і казкових елементів.</p>	<p>(1) Формулювання уточнювальних запитань до почутого для його розуміння.</p> <p>Виявлення невербальних засобів, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передача прихованого змісту почутого.</p> <p>Презентація в доцільній жанровій формі власних поглядів, ідей, переконань, підкріплення їх аргументами та доречними прикладами із власного або суспільно-історичного досвіду (“Розв’язання</p>	<p>1</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>

<p>тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту; використовує різні читацькі стратегії;</p> <p>використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення;</p> <p>використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною і надійною, аргументує вибір цих джерел, пропонуючи інші значущі критерії, відповідно до яких дібрано інформацію;</p> <p>(3)застосовує різні види читання художніх текстів (медіатекстів); використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією;</p> <p>бере участь в обговоренні основних суспільно важливих проблем, порушених у художніх творах; організовує і проводить</p>	<p>Непересічна міць духу та оптимізм хлопчика Устима.</p> <p>Річард Метісон (1926-2013). “Тест”. Наукова фантастика як можливість оцінити моральні проблеми сьогодення. Трактують проблеми батьків і дітей в оповіданні. Ситуація морального вибору, шляхи її вирішення. ТЛ: наукова фантастика (поглиблення знань).</p> <p>Террі Пратчетт (1948-2015) “Право на чари” . Дискосвіт Террі Пратчетта - авторська модель Всесвіту, де казка поєдналась з реальністю. Гендерна рівність як провідний мотив повісті “Право на чари”. Ескаріна Ковальчук, її боротьба за своє право стати чарівницею. Здійснення бажань і його небезпеки.</p> <p>Ерік-Емануель Шмітт (нар. 1960). «Оскар і Рожева пані». Проблема життя і смерті у повісті «Оскар і Рожева пані». Роздуми автора про</p>	<p>проблем”, “Зіграй роль”, “Займи позицію”, “Кути” тощо).</p> <p>(2)Аналіз зображувально-виражальних засобів, ознак авторського стилю в художньому творі.</p> <p>Обґрунтування естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів (“Творча лабораторія”, “Інтелектуальна розминка” тощо).</p> <p>(3) Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, повне, пошукове, мелодекламація, сюжетне, критичне, творче, спрямоване тощо).</p> <p>Виступ у дискусії щодо моральних та соціальних проблем, порушених у художніх творах з проєктуванням власної</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>
--	--	---	---

<p>дискусію (онлайн-дискусію) за типовою моделлю; обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування;</p> <p>спілкується у цифровому середовищі, дотримуючись безпеки та принципів академічної доброчесності;</p> <p>співвідносить текст (зокрема художній, медіатекст) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора;</p> <p>(4)творчо використовує типові мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення;</p> <p>імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), обстоюючи свою позицію у творчості та право на самовираження;</p> <p>взаємодіє з іншими особами через власний продукт творчості (зокрема текст, постер, відеоролик тощо);</p> <p>використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, “карти знань”, складання списків дивних ідей тощо) для продукування нових мистецьких</p>	<p>Бога. Образ хлопчика Оскара, його розуміння сенсу буття. Поєднання трагічного й оптимістичного в повісті. Рожева пані як виразник авторської позиції. Значення фіналу. Епістолярна форма твору.</p> <p>Твори для додаткового читання Гарпер Лі. “Убити пересмішника” Майкл Морпурго. “Бойовий кінь” Катаріна Соломун. “Виставлю тебе на фейсбук” Стівен Чбоскі. “Привіт, це Чарлі, або Переваги сором’язливих” Кіра Касс. “Відбір” Алан Мур. “Вартові”</p>	<p>поведінки в аналогічних ситуаціях.</p> <p>Виконання завдань на виявлення авторського ставлення до героїв.</p> <p>(4) Створення (самостійно або в складі групи) реклами (відеоролика, постера) за прочитаним художнім твором (медіатекстом).</p> <p>Мініпроект “Моя улюблена книга сучасного автора”</p>	
--	--	--	--

<p>ідей, використовує ідеї інших і доопрацьовує їх із урахуванням принципів академічної доброчесності;</p> <p>аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання;</p> <p>усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту;</p> <p>демонструє толерантність і здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування</p>			
--	--	--	--